

Kokko

20.11.2025

373/04.01.01/2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokous 21.11.2025

Asia: HE 150/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Erytyisraskausrahaa koskevat esitykset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain erityisraskausrahaa koskevaa säännöstä erityisraskausrahaan oikeuttavien työtehtäviin tai työolosuhteisiin liittyvien raskaana olevan tai sikiön terveydelle vaaraa aiheuttavien tekijöiden osalta vastaamaan raskaussuojeludirektiiviä ja raskaussuojeluasetusta. Vaaraa aiheuttavien tekijöiden joukkoa laajennettaisiin siten, että se kattaisi raskaussuojeluasetuksessa tarkoitetut vaaraa aiheuttavat tekijät. Oikeus erityisraskausrahaan olisi, jos raskaana olevan työtehtäviin tai työoloihin liittyvä kemiallinen, biologinen, fysikaalinen tai fyysinen tekijä, työolosuhde tai muu vastaava seikka vaarantaisi raskaana olevan tai sikiön terveyden.

Erytyisraskausraha on viimesijainen keino, jos työpaikalla ei ole saatu riittävän turvallisia työolosuhteita. Työnantajan työsuojeluun liittyvät velvoitteet ovat ensisijaisia suhteessa erityisraskausvapaaseen ja erityisraskausrahaan.

KT pääsääntöisesti kannattaa erityisraskausrahaan ehdotettuja muutoksia. KT pitää hyvänä sitä, että ehdotetut erityisraskausrahaa koskevat muutokset eivät lisää työnantajan työsuojelovelvoitteita, joista on kattavasti säädetty työturvallisuuslaissa ja raskaussuojeluasetuksessa. KT pitää hyvänä myös sitä, että työnantajalla on oikeus vuosilomakorvaukseen erityisraskausrahakauden (erityisraskausvapaan) ajalta kertyneen vuosiloman kustannuksista.

KT kiinnittää huomiota siihen, että uusina vaaraa aiheuttavina tekijöinä hallituksen esityksessä mainitaan fysikaaliset ja fyysiset tekijät, jollaisiksi esityksessä nimetään mm. henkinen ja fyysinen väsymys. Raskaussuojeluasetuksen mukaisen vaaraa aiheuttavien tekijöiden (kuten henkinen väsymys) ehtona on, että vaaratekijän tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana olevalle työntekijälle tai sikiölle.

KT pitää erityisen ongelmallisena sitä, että erityisraskausrahaa (ja sitä kautta erityisraskausvapaata) voisi saada henkisen väsymyksen perusteella. Työterveyslaitoksen ja Kelan hallituksen esityksen luonnosta koskevien lausuntojen mukaan ei ole tieteellistä näyttöä siitä, että henkiset rasitustekijät aiheuttaisivat haittaa raskaana olevan tai sikiön terveydelle eikä tälle ole selkeitä mittareita. Henkisen väsymyksen ja kuormituksen kokeminen työelämässä ja raskauden aikana on yleistä. Työterveyshuollon on hankala arvioida henkisen väsymyksen aiheuttamaa vaaraa raskaana olevan tai sikiön terveydelle, sillä henkiselle väsymykselle ei ole

Kokko

20.11.2025

373/04.01.01/2025

olemassa mittareita ja väsymyksen tunteeseen vaikuttaa työntekijän oma kokemus. Edellä mainituin perustein KT katsoo, että henkisen väsymyksen perusteella ei tulisi saada erityisraskausrahaa.

KT katsoo, ettei yötyötä ole välttämätöntä huomioida sellaisena työolosuhteena, joka oikeuttaa erityisraskausrahaan. Yötyö ei ole aiemmin oikeuttanut erityisraskausrahaan. Pääsääntöisesti työnantaja pystyy poistamaan yötyön aiheuttamia haittoja raskaana olevan tai sikiön terveydelle mm. työvuorosuunnittelulla.

Ehdotettu muutos laajentaisi erityisraskausrahaan oikeutettujen joukkoa nykyiseen verrattuna. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että ehdotus lisää päivärahamenoja noin 8 miljoonalla eurolla. KT katsoo, että erityisraskausrahan uudistus ei saa aiheuttaa työnantajan vakuutusmaksuihin nousupainetta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi sairausvakuutuslakiin mahdollisuus maksaa erityisraskausrahaa osittaisena, jos raskaana olevan tai sikiön terveyttä ei ole mahdollista turvata työnantajan toimenpiteillä (esim. työoloja ja työvuoroja koskevat järjestelyt) taikka siirtämällä työntekijä muihin sopiviin työtehtäviin.

KT kannattaa mahdollisuutta osittaiseen erityisraskausrahaan (osittaiseen erityisraskausvapaaseen). Muutos mahdollistaa entistä useamman raskaana olevan työntekijän työskentelyn ja osallistumisen työelämään tilanteessa, jossa työntekijän tai sikiön terveys on mahdollista turvata työaikaa lyhentämällä.

Sairausvakuutuslain muutoksen myötä myös työsopimuslain 4 lukuun lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan työntekijä ja työnantaja voisivat sopia osa-aikatyöstä (osittaisesta erityisraskausvapaasta) niissä tilanteissa, joissa työntekijällä olisi oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen osittaiseen erityisraskausrahaan. KT huomauttaa, että hallituksen esityksessä ei tarkenneta sitä, mitä esityksessä tarkoitetaan työntekijän ja työnantajan välisellä sopimisella. Esityksessä tulisi tarkentaa, että työnantaja voi kieltäytyä sopimasta osa-aikatyöstä tilanteessa, jossa työntekijällä olisi mahdollisuus muutoin saada osittaista erityisraskausrahaa.

Erityishoitorahaa koskevat esitykset

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:lla ei ole lausuttavaa koskien erityishoitorahaa koskevia esityksiä.

Luovutuspäivärahaa koskevat esitykset

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:lla ei ole lausuttavaa koskien luovutuspäivärahaa koskevia esityksiä.

KUNTA- JA HYVINVOINTIALUEYÖNANTAJAT KT

neuvottelujohtaja

Anne Kiiski

työmarkkina-asiamies

Mari Kokko